

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Tipografia Trattner-Caroliana in strada domnesca Nr. 2. Era corespundintile la Redactiunea diurnalului Strada „Scol'a Reale“ Nr. 6. unde sunt a se adresa toate scrisorile ce primescu administratiunea, expeditiunea, etc.

Scrisori nefrancate si corespundintie anonime nu se primescu. Scriptele nepublicate se voru arde.

Pentru insertiunea publicatiunilor au a se raspunde 10. cruceri de linia. — Unu nru singurâtecu costă 10 cr. v. a.

Ess de doue ori in septemana
Joi-a si Domineca

Pretulu pentru Austri'a
pre anu intregu . . . 10 fl. v. a.
jumetate de anu . . . 5 fl. v. a.
trei lune 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a si Strainetate
pre anu intregu . . . 14 fl. v. a.
jumetate 7 fl. v. a.
trei lune 3 fl. 50 cr.

Diet'a Ungariei.

In siedintia casei repr. d'in 17. jan. se mai verificara fara neci o desbãtãre Adolfu Dobranszky, b. Béla Orczy si b. Em. Miske, era alegerea lui An. Markovits se dechiarã de nimicita, si in contr'a aleg. lui Lör. Budai se trimise comisariu investig. Ales. Csiki. (Joi, 18. jan., nu se tienu siedintia d'in caus'a serbatorului de ritulu or.)

Siedintia públ. a casei repr. d'in 19. jan.

Presiedinte: Carolu Szentiványi. Notari: contele Ladislaw Ráday, Vilhelmu Tóth.

Dupa cetirea protocolului d'in siedintia trecuta, petitiunile sosite s'au datu sectiunilor respective.

Apoi a venitu la ordinea dilei raportulu sectiunei a IV.

Sectiunea afla cu cale, ca alegerea lui Em. Zsoldos, sê se nimicsca.

Contele B. Keglevich nu partinesce opiniunea sectiunei, si voteza pentru verificare.

Contele Eugenu Zichy asemine voteza cu antevorbitoriulu. Obiectulu dispuetei e impregiurarea, ca votisarea s'a intemplat la doue mese. Vorbitoriulu observeza, ca nu candidatul a pofitu o astfelu de procedura. Afara de aceste se provoca la o alegere d'in 1861, la care votisarea s'a intemplat in 5 locuri, si totu-si alesulu s'a verificatu.

Somosy asemine cere verificare.

Zsedényi observeza, ca alegerea a decursu sub una comisfune, sub acela-si presiedinte, dupa dorintia alegatorilor. E de parere, ca nu e consultu a marginu alegerea cu astfelu de menuntisuri, ca sê nu se instrainedie alegatorii, ci d'in contra ar' trebui simplificata.

Stefanu Gabriel voteza pe langa verificare.

D'in cuventarea lui Mocsáry, de strigãrile cele sgomotoase: „sê votisãmu“ (de cari cas'a se folosese forte adese asidê câtu de multe ori nu se potu lamuri obiectele ce suntu a se desbãtã), nu poturamu intielege mai multu, decãtu ca elu modulu acestu de alegere, nu numai lu-afla cu cale, ci ca cas'a sê-lu aprobeze cu atâtu mai vertosu, cã-ce partid'a contraria la pofitu.

Referintele Csengeri, àpera parerea sectiunii. Tiene strinsu de lege, care spune cã alegerea sê se intemple numai intr'unu locu. Presiedintii in multe locuri au abusatu cu dreptulu lor. In casulu acest'a presiedintele s'a substituitu prin notariu. Daca se va luã acest'a de cinosura, partidele voru potè interpretã legea.

S. Bonis: Votisarea s'a intemplat numai sub una comisfune, si totu aceea-si comisfune a grigitu, ca nice unu alegatoriu sê nu voteze de 2 ori. Acl nu vede neci o piedeca — voteza pe langa verificare.

Au mai vorbitu pe langa verificarea lui Zsoldos: Colomanu Tisza, B. Halász, Ivánka, Zsarnay, Kacskovics, c. G. Ráday, si L. Deáky; era parerea sectiunii o partinescu; M. Lónyay, J. Ürményi, si B. J. Eötvös, care intonã, cã in intrebarea de verificare cas'a e jude. Aceea, cã partidele cum s'au inoitu, nu pote avè nice o influintia; intrebarea e numai aceea, ce ordenedia legea? si cumu se o interpretãmu? Numai acea forma e legale, care e in lege, tote celelalte forme su-ilegale. In casulu acest'a vede ilegalitate; nu se afla indreptatitu a votã pe langa verificarea ablegatului.

Procedendu-se la votisare, partea dreapta a votisatu pe langa parerea sectiunii, era pe langa verificare — tota partea stanga si câtiva d'in cea dreapta. Presiedintele dupa cumu a potutu observã maioritatea, dechiarã pe Em. Zsoldos de „verificatu“.

M. Mánojlovits, Dedinszky, Sigm. Ivánka dupa putiena disputa, — era L. Csörghé cu unanimitate — se dechiarã de veri-

cati. Contr'a alegerii lui Andreiu Medanu (Chioaru) se trimese comis. investig. deputatulu G. Végheő. Urmã apoi verific. celoru d'in Sect. VI. Contr'a aleg. lui Sipos se trimite investig. Andr. Csik, Ioane Cuba se dechiarã de verificatu.

In siedintia d'in 20. jan. se verificara cu unanimitate Florianu Varga, Sigmund Popoviciu si A. Baranyi, era alegerea lui Sebestyén se nulificã.

Momintele mai insemnate ale dietei Ungariei.

Sub acestu titlu cetim in „H.“ d'in pen'a d. M. Jókai urmatoriele:

„Decisfunea siedintiei d'in 17. jan. in privintia petitiunei cumulative a cottului Aradului o potemu insira cu totu dreptulu intre momintele cele mai insemnate ale dietei, care devine inca si mai memorabile, daca vomu cugetã, cã s'a primitu cu unanimitate (afara de Fábían R.)

Prin acest'a diet'a a marturisitu, cã voiesce a impartã fara partialitate drepturile basate pe legi intre diversele natiunalitati, si nu lasa sê se clãtine cumpen'a dreptãtii prin afectiune si simpatia. Dar' a datu totu o data prin dechiaratiunea acest'a si o indrumare capacitãtilor de frunte a acelor comitate d'in patria nostra, cari suntu locuite de natiunalitati mestecate, — ca sê se slesca a le indulci pre aceste-a, si a nu le oprime. Atãtu alãgerile, cari au avutu succesu bunu prin urmarea principiulu enunçiatu, câtu si acele, cari au reesitu nefavorabilu prin delaturarea lui, ne dau esemple vie pentru justificarea acestei dechiaratiuni a casei reprezentantilor.

In comitatele nostre superioare, cari suntu mai tote locuite de slavi, elementulu patriotieu, liberalu si cu sentieminte de constitutiunea vechia, si-a potutu tienè peste totu rolulu sêu conducatoriu; si poporulu acela infratitu vede in alesii sêi practice deslegata problema aceea, cum cine-va potè sê fie — pe langa unulu si acela-si principiu — fiu adevveratu binevoitoriu alu poporului slavu, si totu o data patriotu adevveratu magiaru.

Cu asemine intieptiune au sciutu identifica representatiunea intereselor generali ale patriei magiare cu representatiunea intereselor speciali natiunali in mai multe comitate amestecate cu ruteni, romani si serbi, frati de ai nostri.

Nu vreu sê dicu, cã prin rezultatele contrarie, acolo, unde conducatorii liberali nutriti de constitutiunea vechia nu s'au sciutu involu cu natiunalitãtile, alãgerile s'aru fi intemplat in drectiune contra-natiunale. Acest'a este inca o intrebare a viitorului, si respectivii alesii voru raspunde la ea; dar' intr'a veru asidê a fostu pusa intrebarea, si intrebarea e forte trista.

Intrebarea e, cã ore cas'a repr. sê àpere cu inviolabilitatea unitãtii sale diplomãtice partidule comitatense, si sê imbrace cu potere pre partidule liberali pentru a-si potè retienè suprematia? Diet'a numai atât'a a potutu sê raspunda la acest'a: ba.

Respunsulu atinse neplacutu pre acci-a, cãtra cari ne tragu simpatiele, vietia natiunale si principiile nostre; dar' totu o data li-a siritu de indreptariu, cã trebue sê se cerce o alta deslegare pentru problema acest'a, si trebue sê se afle.

Dreptu, cã deslegarea acest'a va fi mai grea acuma, fiindu-cã nõdurile suntu si mai tare infasiurate prin intindere, dar' totu-si trebue sê le deslegãmu. Alesandru celu M. a taiatu in doue nodulu Gordianu, pentru-cã n'a avutu lipsa de firulu, cu care a fostu legatu: dar' noi trebue sê posedemu ghemulu intregu, si pentru aceea trebue sê-i incẽpemu desfãcerea d'inainte.

De la diet'a Croatiei.

Coresp. diurn. „I. T.“ scrie d'in Zagabria 15. jan.: „Obiectulu siedintiei de asta-di a fostu cestiunea adresei dietali. Suntu trei adrese: a lui Dr. Racki, a minoritãtii si a reprezentantului slavonu Stojanovics. Intru inceputu se credea, cã adresa lui Racki se va primi. Siedintia de asta-di ni-a convinsu inse despre contrariu. D'intre aceste trei adrese nice un'a nu s'a primitu, ci cu o maioritate insemnata s'a decisu, ca spre a potè grai in acesta cauza ponderosa sê se tãparesca tote trele, si sê se impartiesca intre membrii dietali. Proiectulu lui Racki, care considerandu giurstarile presnti are celu mai multu prospectu de a fi primitu, in estrasu respectivu in esintia lui e urmatoriu: 1. Dechiaratiune de multamire pentru conchiamarea dietei. 2. Acesta dieta pentru regularea relatiunilor de dreptulu publicu e a dou'a. 3. Diet'a d'in 1861. nu s'a potutu dãmite la pertractarea relatiunilor meritorie ale dreptului publicu, pentrucã de la aceea numai atât'a s'a pofitu, ca in numele Regatului triunitu sê pasiesca fatia cu imperiulu in atare relatiune, care s'a efeptuitu fara de colucrarea si de aprobarea lui si in care n'a fostu neci o garantia, neci cu privire la desvoltarea constitutiunale a imperiului, neci pentru autonomi'a natiunale de statu a regatului. 4. Evenimintele de dupa diet'a d'in 1861. a doveditu pe deplinu sterilitatea patentei d'in fauru. Maioritatea maiestrita, care s'a desvoltatu in senatulu imperiale d'in conferintiele provinciali, totu mai tare a atacatu autonomi'a provinciilor si a regatelor. — Regimulu, care a creatu acesta patenta, si care i-a datu valoare, a voit u o aplicã pretotindeni, prin urmare si la acele tiere, unde nu s'a potutu aduce in armonia cu constitutiunea stravechia a acestoru tiere. Spre acestu scopu parte a stramutatu, parte s'a nisuitu a stramutã alãgerile dietali observate dupa legi si datine; institutiunea de comitate ici s'a sãstatu, colo s'a marginitu, opiniunea publica s'a apesatu atâtu in siedintiele publice, câtu si prin presa; cu unu cuventu: regimulu d'in fauru, a voit u a-si realisa cu forti'a ordnatiunile sale cele centralistice. Acesta opiniune a regimului a fostu mai cu sama pentru noi periculosa, fiindcã tota poterea imperiului s'a pradatu spre scopuri sterile, si vietia natiunale de statu s'a pusu intre nesce margini contra naturali. 5. Recunoscentia multamitoria pentru manifestulu d'in septemvre. 6. Dupa parintescele intentiuni dechiarate de Majest. Sa, diet'a, standu pre temeiu recunoscutu, se pote apucã de desbãtãrea diplomei si a patentei d'in fauru. 7. Parerea de reu pentru amanarea cestiunei de uniune a Dalmatiei si pentru aceea, cã rescriptulu regiu d'in 5. nov. 1865. tace cu totulu despre confiniulu militare. Puntele cealalte incl. pana la 33. trapteza numai cestiunea de uniune a Dalmatiei si incorporarea grãnitiloru, cu citatiunea acurata a documintelor istorice ce se referescu la aceste. De la 34 pana la 40 se ocupa cu „afãcerile publice“ si cu cestiunea despre uniune cu Ungari'a. Diplom'a d'in opt. se primescu in principiu. Afãcerile comuni cu celelalte regate si provincie suntu de a se pertraptã in comunu si constitutiunalminte. Form'a acest'a de pertraptare se pote aflã usioru. Inse art. 42. alu dietei d'in 1861. demanda, ca diet'a sê nu se demita la desbãtãrea relatiunilor de dreptulu publicu a regatului triunitu fatia cu imperiulu, pentrucã dupa acestu art. santiunatu si de Majest. Sa, asupra acestei-a mai inante trebue sê si-esprime opiniunea diet'a Ungariei. Daca diet'a Ungariei — precumu si asceptãmu — va indetuli nisuintiele natiunali si de statu ale regatului triunitu, si cu privire la urgentia regulare relatiunilor de statu si la trecutulu comunu alu ambelor regate, va intinde mana de pace, ce ei, (Ungariei) in acelu art. asemine i-se dã, — atunci credemu, cã nu e departe

